

Henk Hulsbergen van het productschap PPE:

“Verordeningen zijn er om de sector te beschermen tegen uitbraken”

Drs. Margriet Brus, redacteur

De GD en het productschap PPE werken intensief samen om de sector te beschermen tegen uitbraken van bijvoorbeeld AI en NCD. Het PPE houdt toezicht op de verordeningen, de GD stuurt voor het productschap de onderzoeken aan en voert bloedonderzoek uit.

Henk Hulsbergen is beleidsmedewerker bij de PVE. Hij is als secretaris van de PPE Adviescommissie Pluimveegezondheidszorg nauw betrokken bij de uitvoering van verordeningen in de sector, bijvoorbeeld de NCD-verordening, de verordening AI-monitoring en het M.g. (*Mycoplasma gallisepticum*)-besluit. Het productschap bedenkt de verordeningen echter niet zelf, benadrukt Hulsbergen, dat doet de sector.

Geen herhaling van 2003

“De AI-monitoring is een initiatief vanuit de sector. Later heeft de EU ook monitoring verplicht gesteld maar Nederland gaat veel verder dan Brussel voorschrijft”, zegt Henk Hulsbergen. Deze verplichte monitoring betekent dat elk pluimveebedrijf tenminste één keer per jaar bloed

moet laten onderzoeken. Bedrijven die de kippen buiten hebben lopen, moeten elk kwartaal bloed insturen en als een koppel wordt overgeplaatst naar een ander pluimveebedrijf moet er ook van te voren bloed worden onderzocht. De GD zorgt

ervoor dat iedereen op tijd een herinnering krijgt en voert het bloedonderzoek uit. De resultaten worden naar het productschap gestuurd. “Dat onderzoek is in het belang van de sector,” zegt Hulsbergen. “Het is voor pluimveehouders wel een kostenpost, zeker voor de wat kleinere bedrijven, maar we willen de AI-uitbraak in 2003 natuurlijk niet herhalen. Van belang is dat als er een

AI-virus in Nederland rondwaart, we dat zo snel mogelijk in de gaten hebben.”

De schade door de AI-uitbraak in 2003 was groot: alleen de bestrijding kostte al 275 miljoen euro. Daarnaast was er naar schatting een miljard euro schade door gederfde inkomsten. Hulsbergen: “En waarom? Omdat we in 2003 te weinig kennis hadden van AI, waardoor het lang geduurd heeft voordat we wisten waarmee we te maken hadden. Mocht er nu AI uitbreken, dat zitten we daar onmiddellijk bovenop. In 2003 waren er op het moment dat we wisten dat het AI was, al tientallen bedrijven besmet. Het melden van gezondheidsproblemen bij een koppel is daarom ook erg belangrijk”

NCD nog steeds in Nederland

Hulsbergen: “Dan is er de NCD-verordening. Een NCD-uitbraak geeft een heleboel toestanden. Ten eerste het productieverlies, maar je krijgt ook te maken met vervoersverboden en het ruimen van dieren. Daarom is het heel belangrijk dat iedereen zich aan de vaccinatieverplichting houdt.” Voordat de NCD-verordening ingevoerd werd, is er

“AI zo snel mogelijk in de gaten hebben”

uitvoerig overlegd met vertegenwoordigers vanuit de pluimveesector. Hulsbergen: “En iedereen was ervan overtuigd dat die verordening een goede zaak is.”

Dat de NCD-verordening het gewenste effect heeft, blijkt in de praktijk: de laatste NCD-uitbraak was in 1992, terwijl er toch nog steeds NCD-virus is in Nederland. Recent werd nog een variant ontdekt bij

duiven. "Dat willen we dus niet onder ons pluimvee hebben, want dan gooien andere landen ogenblikkelijk de grenzen dicht. En ja, de sector is afhankelijk van export", zegt Hulsbergen.

M.g: Europees niet verplicht, wel doen

Vanuit de EU is het verplicht voor vermeerderingsbedrijven om M.g. in de gaten te houden. Het programma voor de leg- en kalkoensector is vanuit de EU niet verplicht, maar Nederland heeft besloten het wel te verplichten. Waarom eigenlijk? Hulsbergen: "Er waren zoveel legbedrijven en kalkoenbedrijven besmet met M.g. dat vermeerderingsbedrijven in de buurt nooit M.g.-vrij konden blijven. Dat was dweilen met de

"De sector is afhankelijk van export"

kraan open, dus is besloten om het voor iedereen verplicht te maken. Daardoor is de M.g.-druk vanuit kalkoenen en leghennen veel minder geworden en komt M.g. ook bij vermeerdering nauwelijks nog voor. Ik kan me nog herinneren dat we in 1998 zestien reproductiekoppels wegens M.g. moesten ruimen. De laatste jaren hebben we slechts een keer een koppel geruimd. Een enorme vooruitgang dus."

Verordeningen: uit de sector zelf

Zowel bij het maken van een verordening als bij het afhandelen van overtredingen zijn mensen uit de sector betrokken. Hulsbergen: "En ook tussendoor worden de verordeningen telkens geëvalueerd door de PPE Adviescommissie Pluimveegezondheidszorg. Die bestaat ook weer uit mensen uit de sector. Als er zaken niet goed geregeld zijn, dan wordt dat bekeken." Zo heeft de adviescommissie pluimveegezondheidszorg een aantal jaar geleden besloten dat bloedtappen niet langer aan de slachtlijn gedaan mocht worden. "Vanwege het gemak werd er altijd aan de slachtlijn getapt. Echter, soms vergat de slachterij om monsters te nemen of was het onduidelijk welk bloed van welk koppel kwam. Daarom is ervoor gekozen dat het bloed getapt moet worden op het bedrijf door een dierenarts."

"Verordeningen worden doorlopend geëvalueerd"

Voorloper

"Wij zijn een voorbeeld voor andere landen", zegt Hulsbergen. Er zijn meerdere landen die verplichte vaccinatie voor NCD hebben, maar AI-monitoring gebeurt bijna nergens. Gemiddeld genomen wordt elk pluimveebedrijf in Nederland meer dan twee keer per jaar gecontroleerd op AI. Ter vergelijking: in Duitsland wordt een bedrijf 0,0008 keer per jaar gemonitord. "Wat erg belangrijk is, is dat wij hier in Nederland het KIP-systeem hebben. Dat systeem is, voor zover ik weet, uniek in de wereld", aldus Hulsbergen. In het KIP-systeem zitten alle bedrijven, maar er is ook een databestand van alle koppels. "Als een kuikenbroederij eendagskuikens aflevert, dan kun je zien: wanneer zijn die kuikens geboren, hoeveel zijn het er, wie heeft ze geleverd, waar zijn ze naar toe gegaan, wat voor categorie is het, zijn het leghennen, vleeskuikens, welk ras is het? Zo kun je dus bij uitbraken van ziektes traceren waar dieren zijn geweest en met welke dieren ze in contact zijn geweest."

Veel regels?

Er zijn heel veel regels. Gaat het niet wat te ver? "Nee", vindt Hulsbergen. "Qua verplichtingen hebben we naast deze drie verordeningen alleen nog de hygiëneverordening pluimveehouderij waarin het salmonellabeleid wordt geregeld. Er zijn nog veel meer pluimveeziektes, maar het is aan de ondernemers of ze daartegen willen vaccineren. Een leghen wordt soms tegen zestien of zeventien ziektes gevaccineerd; vaccineren vanuit de regelgeving is alleen verplicht voor NCD. Naar mijn idee valt het dus wel mee. En we doen het niet om pluimveehouders dwars te zitten maar om de sector in zijn totaliteit te beschermen tegen uitbraken van ziektes die we helemaal niet willen en die vreselijk veel geld kosten."